

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

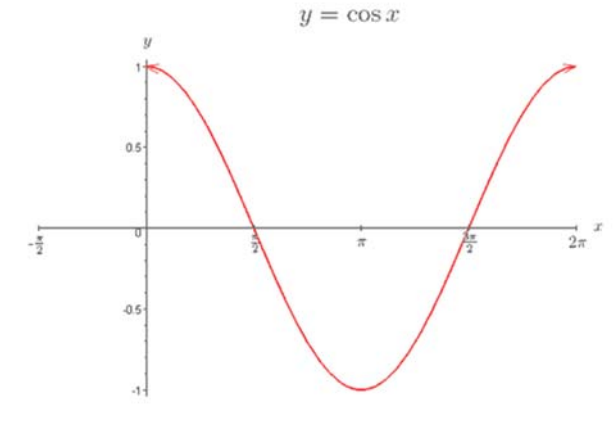
Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

Graphing Geula with Divine Cosines: Discovering Shamayim at the Corner of Mishkan, Math and History

Rabbi Tanchum Cohen
י"ג טבת תשע"ח • December 31, 2017

1) שמות א:א-ה

א ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וביתו באו ב ראובן שמעון לוי ויהודה ג יששכר זבולן ובנימן ד דן ונפתלי גד ואשר ה ויהי כל נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים.

2) בראשית נ:כו

וימת יוסף בן מאה ועשר שנים ויחנטו אתו ויישם בארון במצרים.

3) בראשית מו:ה-ח

ה ויקם יעקב מבאר שבע וישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו ו ויקחו את מקניהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו ז בניו ובני בניו אתו בנתיו ובנות בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה ח ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכר יעקב ראובן.

4) רמב"ן הקדמה לספר שמות

השלים הכתוב ספר בראשית שהוא ספר היצירה בחדוש העולם ויצירת כל נוצר ובמקרי האבות שהם כענין יצירה לזרעם מפני שכל מקריהם ציורי דברים לרמוז ולהודיע כל עתיד לבא להם ואחרי שהשלים היצירה התחיל ספר אחר בענין המעשה הבא מן הרמזים ההם ונתיחד ספר ואלה שמות בענין הגלות הראשון הנגזר בפיו ובגאולה ממנו ולכן חזר והתחיל בשמות יורדי מצרים ומספרם אף על פי שכבר נכתב זה בעבור כי ירידתם שם הוא ראשית הגלות כי מאז הוחל. והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישונו. וכשיצאו ממצרים אף על פי שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלות אבותם שהיה סוד אלוה עלי אהליהם והם הם המרכבה ואז נחשבו גאולים ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד:

5) בראשית טו:יג-יד, יח

יג ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה יד וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול יח ביום ההוא כרת יהוה את אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת.

6) שמות מ:לג-לח

לג ויקם את החצר סביב למשכן ולמזבח ויתן את מסך שער החצר ויכל משה את המלאכה לד ויכס הענן את אהל מועד וכבוד יהוה מלא את המשכן לה ולא יכל משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד יהוה מלא את

המשכן לו ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני ישראל בכל מסעיהם לז ואם לא יעלה הענן ולא יסעו עד יום העלאתו לח כי ענן יהוה על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם.

7) רש"י שם

"ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד" - (ת"כ פ' ויקרא) וכתוב אחד אומר (במדבר ז) ובכא משה אל אהל מועד בא הכתוב השלישי והכריע ביניהם כי שכן עליו הענן אמור מעתה כל זמן שהיה עליו הענן לא היה יכול לבוא נסתלק הענן נכנס ומדבר עמו
 "לעיני כל בית ישראל בכל מסעיהם" - בכל מסע שהיו נוסעים היה הענן שוכן במקום אשר יחנו שם מקום חנייתן אף הוא קרוי מסע וכן (בראשית יג) וילך למסעיו וכן (במדבר לג) אלה מסעי לפי שממקום החנייה חזרו ונסעו לכך נקראו כולן מסעות חסלת פרשת פקודי.

8) גמרא ערכין י:

והא חנוכה ... משום ניסא. פורים דאיכא ניסא לימא? אמר רבי יצחק לפי שאין אומרים שירה על נס שבחוצה לארץ... רב נחמן אמר קרייתו זו היא הלילא רבא אמר בשלמא התם הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה הכא הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשורוש אכתי עבדי אחשורוש אנן.

9) גמרא פסחים ו:

וניכתוב ברישא דחדש ראשון והדר ניכתוב דחדש שני אמר רב מנשיא בר תחליפא משמיה דרב זאת אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה

10) רש"י שמות לא: יח

"ויתן אל משה וגו'" - אין מוקדם ומאוחר בתורה מעשה העגל קודם לציווי מלאכת המשכן ימים רבים היה שהרי ב"י בתמוז נשתברו הלוחות וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן (צ"ע טובא דלמא הכל כסדר וציווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים טרם עשותם העגל וקודם רדתו מההר עשו את העגל ומשה לא הגיד לישראל ציווי המשכן עד למחרת יום הכפורים שהיו ישראל מרוצים להקב"ה וכן הוא בהדיא בזוהר ויקהל אשר על כן בציווי הקב"ה כתיב מאת כל איש דהיינו גם ערב רב כמו שדרשו רבותינו ז"ל איש מלמד וכו' ומשה בציווי אמר לישראל קחו מאתכם דייקא ולא מערב רב לפי שהם גרמו בנזקים וק"ל)

11) רמב"ן ויקרא ח: ב

ועל דרך הישר נצטוה משה במלאכת המשכן קודם למעשה העגל וכשנתרצה לו הקב"ה והבטיחו שישרה שכינתו בתוכם ידע מעצמו שמצות המשכן במקומה עומדת וצוה לישראל עליה.

12) רמב"ם הל' בית הבחירה א: א

מצות עשה לעשות בית ליי' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה שנאמר ועשו לי מקדש, וכבר נתפרש בתורה משכן שעשה משה רבינו, והיה לפי שעה שנאמר כי לא באתם עד עתה וגו'.

13) רמב"ם הל' תפילה ד: טז

כיצד היא הכוונה שיפנה את לבו מכל המחשבות ויראה עצמו כאלו הוא עומד לפני השכינה, לפיכך צריך לישוב מעט קודם התפלה כדי לכוין את לבו ואחר כך יתפלל בנחת ובתחנונים ולא יעשה תפלתו כמי שהיה נושא משאוי ומשליכו והולך לו, לפיכך צריך לישוב מעט אחר התפלה ואחר כך יפטר, חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם תפלה ושעה אחת לאחר תפלה ומאריכין בתפלה שעה.

14) רמב"ם הל' שבת ל: ב

איזהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על אדם לרחוץ פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת מפני כבוד השבת א ומתעטף בציצית ויושב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יוצא לקראת המלך, וחכמים הראשונים היו מקבצין תלמידיהן בערב שבת ומתעטפים ואומרים בואו ונצא לקראת שבת המלך.

(15) אסתר ב:טז

וּתְלַקַּח אֶסְתֵּר אֶל הַמֶּלֶךְ אַחֲשֵׁרוּשׁ אֶל בֵּית מְלָכוּתוֹ בְּחֹדֶשׁ הָעֵשְׂרִי הוּא חֹדֶשׁ טֵבֵת בְּשָׁנַת שִׁבְעָה לְמַלְכוּתוֹ :

(16) גמרא מגילה יד.

הרבה נביאים עמדו להם לישראל, כפלים כיוצאי מצרים, אלא, נבואה שהוצרכה לדורות - נכתבה, ושלא הוצרכה - לא נכתבה.

(17) גמרא מגילה יג:

[מאי אחר? אמר רבא: אחר שברא הקדוש ברוך הוא רפואה למכה. דאמר ריש לקיש: אין הקדוש ברוך הוא מכה את ישראל אלא אם כן בורא להם רפואה תחילה, שנאמר טכרפאי לישראל ונגלה עון אפרים - אבל אומות העולם אינו כן, מכה אותן ואחר כך בורא להם רפואה, שנאמר יונגף ה' את מצרים נגף ורפוא.

(18) ירמיהו לו: א-ב, ו-טו

א הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת יהוה בשנת [בשנה] העשרית לצדקיהו מלך יהודה היא השנה שמנה עשרה שנה לנבוכדראצר ב ואז חיל מלך בבל צרים על ירושלם וירמיהו הנביא היה כלוא בחצר המטרה אשר בית מלך יהודה ו ויאמר ירמיהו היה דבר יהוה אלי לאמר ז הנה חנמאל בן שלם דרך בא אליך לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הגאלה לקנות ח ויבא אלי חנמאל בן דדי כדבר יהוה אל חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות אשר בארץ בנימין כי לך משפט הירשה ולך הגאלה קנה לך ואדע כי דבר יהוה הוא ט ואקנה את השדה מאת חנמאל בן דדי אשר בענתות ואשקלה לו את הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף י ואכתב בספר ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזנים יא ואקח את ספר המקנה את החתום והמצוה והחקים ואת הגלוי יב ואתן את הספר המקנה אל ברוך בן נריה בן מחסיה לעיני חנמאל דדי ולעיני העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל היהודים הישבים בחצר המטרה יג ואצוה את ברוך לעיניהם לאמר יד כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לקוח את הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים טו כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת

(19) רמב"ן בראשית מו: ב

"וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב יַעֲקֹב" - אחר שאמר לו השם לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך היה ראוי שיקראנו בשם הנכבד ההוא וכן הוא נזכר בפרשה הזאת שלשה פעמים אבל קראו יעקב לרמוז כי עתה לא ישור עם אלהים ועם אנשים ויוכל אבל יהיה בבית עבדים עד שיעלנו גם עלה כי מעתה הגלות תתחיל בו וזה טעם ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו (פסוק ח) כי בשם בני ישראל יבאו שמה כי יפרו הבנים וירבו ויגדל שמם וכבודם אבל יעקב הוא עתה ברדתו שם